

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **103** (2009) – Nr. 1
ingediend op 13 juli 2009 (2009)

Voorstel van decreet

van mevrouw Marijke Dillen, de heer Filip Dewinter
en mevrouw Gerda Van Steenberge

houdende de instelling van een gezinseffectenrapport

TOELICHTING

Het gezin als maatschappelijke instelling is de natuurlijke basis van elk samenleven en is dus een belangrijk beschavingsgegeven. Het is een plaats waar er naast lichamelijke, materiële en juridische voorzieningen, aandacht en plaats is voor liefde, genegenheid, affectie en, zonder twijfel het meest fundamentele, de opvoeding van kinderen.

Gezinnen zijn niet enkel belangrijk voor de ontwikkeling en het welzijn van de mens, ook de samenleving heeft er baat bij dat de gezinnen het goed hebben. Elke samenleving heeft onder invloed van de wil zichzelf te bestendigen een normatief, meestal wettelijk kader uitgewerkt in verband met de gezinsvorming. Meestal zijn de opgelegde normen, aangevuld door tradities, van dien aard dat ze zekerheid verschaffen, zowel voor de man als de vrouw onderling, als voor de samenleving. Een samenleving dient haar continuïteit te kunnen steunen op een stevige basisstructuur, die het gezin zonder meer altijd al geweest is. Het gezin heeft dan ook maatschappelijk beschouwd een zeer grote betekenis.

Het gezin, al dan niet in de vorm van een huwelijk, is de manier bij uitstek waarop de mens zijn meest nabije en dagelijkse samenleving ordent. Maar tegelijkertijd is de bijdrage van elk gezin aan de gemeenschap van bijzonder groot belang op verschillende gebieden.

Het gezin is een stevige grondslag voor de opbouw van een evenwichtige samenleving, zonder dat de samenleving via de staat of de politiek evenwel het gezin moet monopoliseren. Het gezin sluit aan bij de fundamentele waarden van onze beschaving en is dan ook de ideale kern voor waarde- en cultuuroverdracht.

Het is daarom noodzakelijk om een politiek voor te staan die volwaardig en volledig rekening houdt met het gezin en die het gezin zijn onvervangbare plaats in onze samenleving laat en waar nodig teruggeeft. Het beleid moet ernaar streven en ervoor zorgen dat gezinnen door geen enkele maatregel worden benadeeld. Integendeel, gezinnen moeten worden beschouwd als dé toekomst.

Het voeren van een echte gezinspolitiek moet dan ook een topprioriteit zijn. Vandaag is dat niet zo. Vlaanderen heeft nog steeds geen minister bevoegd voor het gezinsbeleid, die er trots op is die bevoegdheid in haar/zijn titel te dragen.

Gezinnen vragen terecht dat ze volwaardig worden betrokken bij het beleid en dat ze van dat beleid daadwerkelijk ontplooiingskansen krijgen. Er moet een duidelijk engagement komen in het beleid ten opzichte van gezinnen. Een dergelijk engagement, wil het niet louter vrijblijvend zijn, kan het best decretaal worden geregeld om enige geldingskracht te krijgen en ook afdwingbaar te zijn.

Het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind regelt het kindeffectrapport. Dat is een belangrijke stap geweest, maar uit de praktijk blijkt duidelijk dat dat onvoldoende is. Dit voorstel is mede geïnspireerd door het genoemde decreet. Een gezinseffectenrapport gaat evenwel verder dan een kindeffectrapport en is daarenboven van een totaal andere orde. Een gezinseffectenrapport is absoluut geen overbodige luxe.

Gezinsbeleid is niet terug te brengen tot een strak afgelijnd bevoegdheidsdomein, maar moet een aandachtspunt vormen in elk beleidsdomein van waaruit maatregelen kunnen worden genomen die de welvaarts- en welzijnspositie van gezinnen mee bepalen.

De effecten van talrijke maatregelen die behoren tot de bevoegdheden van het Vlaams Parlement op gezinnen zijn groot, op talrijke domeinen, zelfs op bijna alle domeinen waar Vlaanderen eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden heeft: onderwijs, huisvesting, ruimtelijke ordening, vervoer, milieu, media enzovoort. Alle domeinen van de Vlaamse bevoegdheden hebben ermee te maken. We kunnen echter niet stellen dat er vandaag sprake is van een reëel

gezinsgericht sociaal beleid, onderwijsbeleid, economisch beleid, gezondheidsbeleid, cultureel beleid, sportbeleid enzovoort. De dagelijkse praktijk toont dat duidelijk aan.

Gezinsbeleid is niet terug te brengen tot een strak afgelijnd beleidsdomein, maar is een dimensie in elk beleidsdomein waar maatregelen kunnen worden genomen die de ontplooiingskansen van gezinnen mee bepalen.

In alle aangelegenheden die rechtstreeks of onrechtstreeks op gezinnen betrekking hebben, moet rekening worden gehouden met hun rechten. Er dient dus permanent te worden nagegaan hoe, vanuit verschillende specifieke beleidsterreinen, kan worden bijgedragen tot het bevorderen van het welzijn en de maatschappelijke kansen van gezinnen.

In het beleid moet er een werkelijke, systematische aandacht voor de gezinnen bestaan. Bij het uitvaardigen van maatregelen moet er volwaardig rekening worden gehouden met de gezinsdimensie. Dat kan enkel aan de hand van een gezinseffectenrapport. Het gezinseffectenrapport moet dan ook een vast en verplicht onderdeel van het beleidsproces zijn. Een gezin heeft rechten in onze samenleving. De institutionalisering van een gezinseffectenrapport aan de hand waarvan kan worden nagegaan wat de gevolgen zijn van een voorgenomen ontwerp van decreet of een beslissing, is dan ook onontbeerlijk om de toekomst van de gezinnen, hoeksteen van onze samenleving, veilig te stellen.

Terecht werd gesteld in de toelichting bij het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van een kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind dat “aan het gezin, als kern van de samenleving en als natuurlijke omgeving voor de ontplooiing en het welzijn van al haar leden en van het kind in het bijzonder, een specifieke aandacht dient te worden verleend.”

De effectenrapportage mag dan ook niet worden beperkt tot het kind. Kiezen voor het gezin is een belangrijke keuze. Het gezin verdient deze bijzondere aandacht.

Ook hier kan worden gesteld dat de voortgangsbewaking en de openbaarheid van de genomen maatregelen van groot belang zijn. Iedere maatregel moet worden getest op de betekenis en de weerslag ervan voor de gezinnen. De weerslag van de maatregelen op de welvaart en het welzijn van gezinnen moet zichtbaar worden gemaakt. Enkel zo kan een echt gezinsbeleid worden gerealiseerd.

Marijke DILLEN

Filip DEWINTER

Gerda VAN STEENBERGE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° het gezin: een op permanente en voortdurende wijze georganiseerd samenleven tussen man en vrouw en hun kinderen, al dan niet in de vorm van een huwelijk;
- 2° het gezinseffectenrapport: een openbaar document dat de situatie van het gezin beschrijft alsmede de te verwachten gevolgen op het gezin van een voorgenomen beslissing en de alternatieven ervoor.

Art. 3. Bij elk ontwerp van decreet wordt op het ogenblik van de indiening bij het Vlaams Parlement een gezinseffectenrapport gevoegd, voorzover de genomen beslissing kennelijk het belang van het gezin rechtstreeks raakt.

Art. 4. Het gezinseffectenrapport, zoals bedoeld in artikel 3, moet ten minste informatie verschaffen over de volgende aspecten:

- 1° een beschrijving van de waarschijnlijk belangrijke effecten van de voorgenomen beslissing op het gezin;
- 2° alternatieven voor de voorgestelde beslissing, inzonderheid een beschrijving van de beoogde maatregelen om nadelige gevolgen te vermijden, te beperken en zo mogelijk te verhelpen;
- 3° een opgave van de moeilijkheden die de opdrachtgever ondervonden heeft bij het verzamelen van de vereiste informatie.

Art. 5. Het gezinseffectenrapport wordt opgesteld op initiatief en op kosten van de initiatiefnemer van het ontwerp van decreet.

Voor het opstellen van het gezinseffectenrapport kan de regering een beroep doen op haar administratie of een overeenkomst sluiten met een of meer centra, gespecialiseerd in effectenrapportage.

Art. 6. De Vlaamse Regering kan afwijken van de verplichting zoals omschreven in artikel 3, na advies van een door haar aan te wijzen deskundige commissie.

Het Vlaams Parlement beoordeelt die afwijking samen met en ter gelegenheid van de bespreking van en de stemming over het ontwerp van decreet.

Art. 7. Dit decreet treedt in werking tien dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Marijke DILLEN

Filip DEWINTER

Gerda VAN STEENBERGE